Gezond vertrouwen & vertrouwd gezond

Ketenvisie Melkgeitenhouderij

PLATFORM MELKGEITENHOUDERIJ

18 januari 2018

Visie op de toekomst

De geitenketen heeft onstuimige ontwikkeling doorgemaakt. In zo'n 30 jaar is de keten tot ontwikkeling gekomen, gegroeid en heeft ze grote uitdagingen gekend. Uitdagingen zowel in markt en maatschappij, waarbij de nasleep van Q-koorts een belangrijke rol speelde. Ontwikkeling van de geitenketen vraagt om een heldere visie op de toekomst. Een visie die richting geeft aan de ketenontwikkeling in de komende tien jaar.

Acht betrokken spelers uit de geitenketen (vier geitenhouders, vier inzamelaars/verwerkers) zijn op verzoek van het Platform Melkgeitenhouderij op zoek gegaan naar de visie voor de geitenketen. Samen hebben ze gekeken waar de geitenketen staat, wat er van de geitenketen wordt gevraagd en wat de ambitie is die de geitenketen zou moeten hebben.

Het uiteindelijk streven is helder.

Een gezonde en vertrouwde geitenketen, die zorg heeft voor mens, dier en producten. Een keten met een herkenbare waarde voor consumenten, geitenhouders en omgeving.

PLATFORM
MELKGEITENHOUDERIJ

Het vormen van een visie

- De visie is gevormd door gesprekken met 11 partijen van binnen en buiten de keten van de melkgeitenhouderij en natuurlijk met elkaar.
- De gesprekken waren inspirerend en hebben onze blik verbreed. We zijn –als groep- positief verrast door het aantal mensen dat echt geïnteresseerd is in de toekomst van onze sector.
- De gesprekken gaven ons meer zicht op hoe mensen de keten van de melkgeitenhouderij in Nederland beleven. Wij zien veel mogelijkheden tot samenwerking met deze partijen.

PLATFORM
MELKGEITENHOUDERIJ

Het vormen van een visie

- Wij hebben gesproken met:
  - Friesland Campina
  - Ausnutia Hyproca USA
  - Pali group
  - VION
  - Doetie's geiten
  - Provincie Limburg
  - Dierenbescherming
  - Milieudefensie
  - Gezondheidsdienst
  - Q-uestion
  - Oud journalist Trouw

PLATFORM
MELKGEITENHOUDERIJ

Wat we zien:

- De geitenketen onderneemt in een niche markt. Voor bestaansrecht moeten we daarom altijd onderscheidend zijn. Belangrijk is dat geitenzuivel lekker en gezond is.
- Onderzoek heeft uitgewezen dat het gebruik van geitenzuivelproducten nog beperkt is door onbekendheid met de producten.
- De geitenketen is gekoppeld aan volksgezondheid. Qua producten is gezondheid een kans, qua houderij is het één van de grootste uitdagingen.
- De geitenketen is relatief onbekend en wordt vaak bekeken met kennis van de melkveehouderij.
- De geitenketen kent een grote verscheidenheid aan ondernemers. De sector moet verder groeien in professionaliteit.

PLATFORM
MELKGEITENHOUDERIJ

Kracht en zwakte, kansen en bedreigingen

Onze kracht	Onze zwakte
• Mooie producten • Gezonde voeding • Kleine sector • Aaibaarheid Geiten • Samenwerking binnen keten	• Bokjes afzet/-uitvalpercentage • Omvang sector • Groeidrang • Verdeeldheid in sector • Afwachtende sector
Onze kansen	**Onze bedreigingen**
• Geitenzuivel gewild in gehele wereld • Nederland loopt voorop qua geitenzuivel • Circulaire veehouderij • Duurzaam, gezond en regionaal voedsel • Energieneutrale geitenhouderij • Proactief programma zoönose	• Q-koorts verleden • Ziektes/zoönose • Afzet van bokjes • Beeldvorming/imago • Schaalgrootte en groei • Geitenhouderij als escape

PLATFORM
MELKGEITENHOUDERIJ

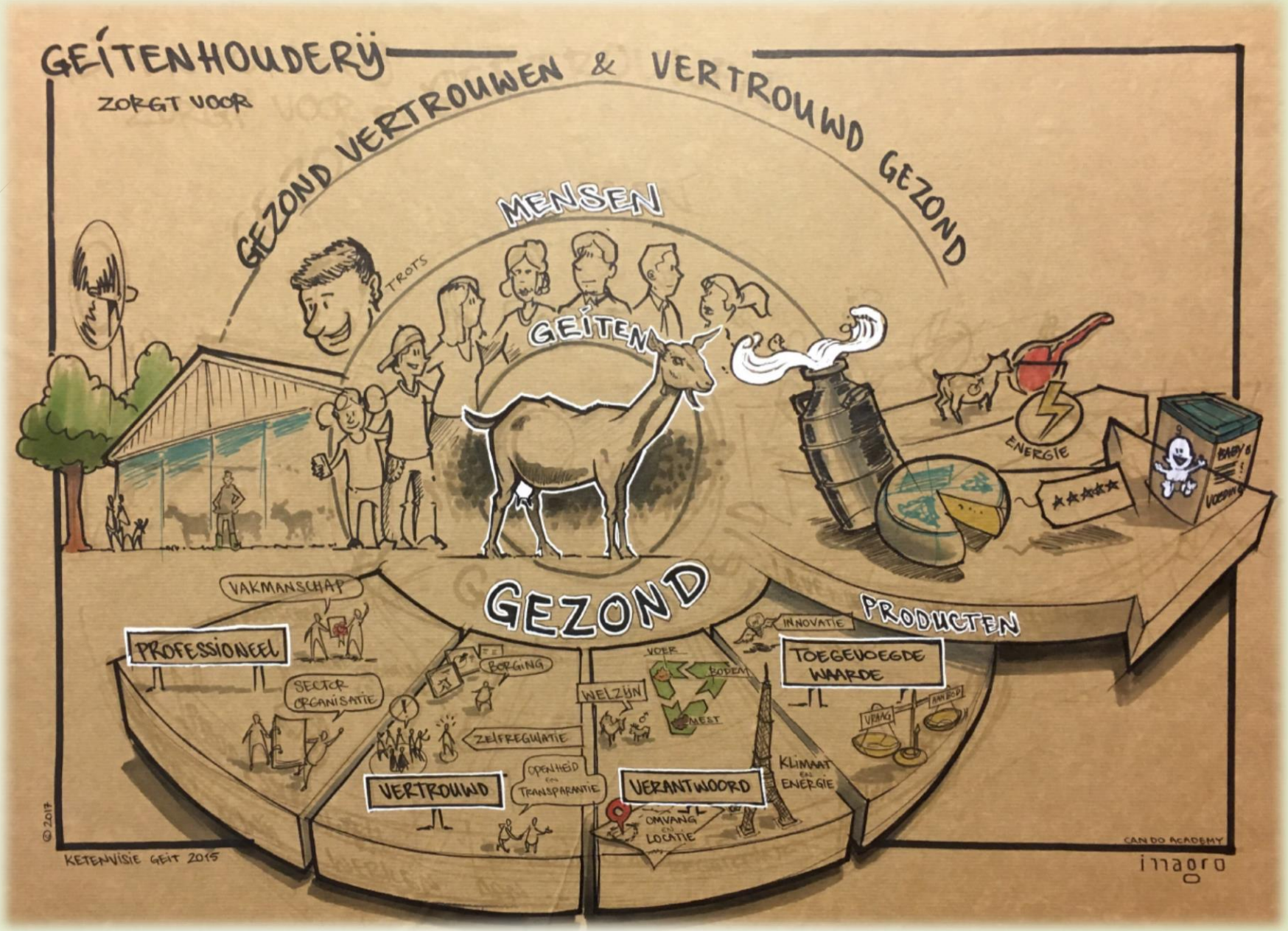

PLATFORM
MELKGEITENHOUDERIJ

Gezond vertrouwen & vertrouwd gezond

De toekomst van de geitenketen draait om twee zaken: gezondheid en vertrouwen.

De geitenketen zorgt voor gezonde mensen, gezonde dieren, gezonde producten en een gezonde omgeving. Dat is haar onderscheidende waarde. Markt, maatschappij en keten moeten daar blijvend op kunnen vertrouwen.

De geitenketen moet kunnen bouwen op dit vertrouwen. Vertrouwen in de keten, in de ondernemers, in de producten en vertrouwen van de omgeving. Alleen samen kun je vertrouwen verdienen en behouden. Elke ketenpartner levert daaraan een bijdrage.

PLATFORM
MELKGEITENHOUDERIJ

We werken professioneel

In de geitenketen wordt met aandacht en zorg voor mens, dier en omgeving, gewerkt aan de productie van gezonde onderscheidende producten. De geitenketen is een jonge keten, die verder moet professionaliseren.

Dit geldt voor de keten als geheel. Samen moet ze alert kunnen inspelen op ontwikkelingen in keten en omgeving. Een professionele ketenorganisatie draagt zorg voor onderzoek, innovatie, communicatie en kwaliteitsprogramma's.

Dit geldt ook voor de geitenhouder en zijn adviseurs. In een kleine onderscheidende keten is goede kennisontwikkeling en voortdurende scholing cruciaal. Een leven lang leren is vanzelfsprekend voor iedereen die in deze keten opereert.

PLATFORM
MELKGEITENHOUDERIJ

Professioneel: onze ambities (1/2)

De geitenketen kent een professionele Ketenorganisatie

- De geitenketen als geheel is proactief, werkt flexibel en is in staat snel te reageren op de actualiteiten van elk moment.
- De geitenketen is en blijft in dialoog met maatschappelijke organisaties zoals o.a. Q-uestion en de dierenbescherming.
- Jaarlijks zal het Platform Melkgeitenhouderij budget vrijmaken voor de realisatie van de ambities.
- Het Platform Melkgeitenhouderij zorgt ervoor dat de sector proactief beleid ontwikkelt en proactief handelt op het gebied van o.a.:
  - Communicatie en woordvoering
  - Kennis en innovatie inzake product en systemen
  - Gezondheids- en dierziekten-bestrijdingsprogramma's:
    - Kennis van dierziekten
    - Gevolgen van dierziekten voor mens en dier
    - Geitenhouders en dierenartsen ondersteunen met het bestrijden en voorkomen van dierziekten

PLATFORM MELKGEITENHOUDERIJ

Professioneel: onze ambities (2/2)

De geitenketen is een keten van vakmanschap en ondernemerschap

- In 2020 zijn de huidige geitenhouders en de nieuwkomers, goed geschoold en houden zij hun kennis actief op peil.
- Het Platform Melkgeitenhouderij investeert in professioneel en omgevingsgericht vakmanschap en ondernemerschap.
  - In 2020 is er een professionele cursus voor geitenhouders en periferie.
  - Scholing is vanaf 2020 opgenomen in KwaliGeit.
  - Geitenhouders en adviseurs voldoen vanaf 2022 aan een certificaat professionele geitenhouderij.
- Elke geitenhouder is open, benaderbaar en toegankelijk voor zijn omgeving en vertelt vol trots over zijn bedrijf en de keten.
  - Deze elementen zullen onderdeel zijn van het genoemde scholingsprogramma.
- In 2020 houdt iedere ketenspeler zich aan de nog te ontwikkelen gedragscode.
- In 2020 kan de keten op basis van concrete bedrijfsgegevens aantonen dat ze haar doelstellingen van o.a. Duurzame Geiten Zuivel Keten (DGZK) realiseert.
- Iedere geitenhouder die produceert in Nederland is vanaf 2019 aangesloten bij KwaliGeit.

PLATFORM MELKGEITENHOUDERIJ

We werken vertrouwd

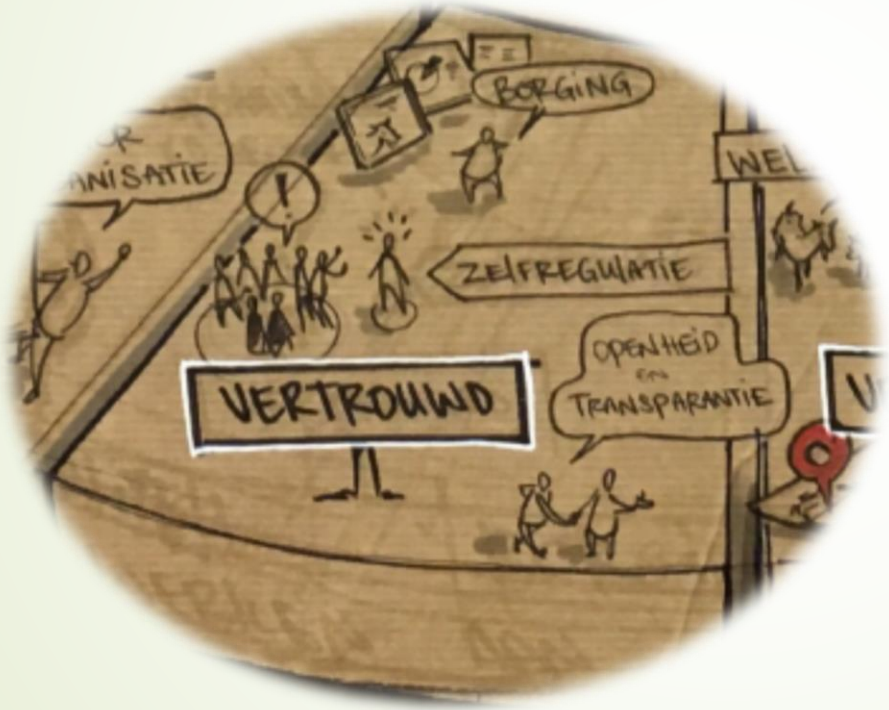

Vertrouwen is de basis voor onze toekomst. Vertrouwen in de keten, in de ondernemers, in de producten en vertrouwen van de omgeving. Dit vertrouwen moet iedereen in de keten waarmaken, elke dag weer.

De geitenketen onderneemt daarvoor met een open gezicht naar de omgeving, borgt gezondheid van mens, dier en product. Ze neemt daarin zelf haar verantwoordelijkheid. Het vertrouwen in de keten mag niet worden ondermijnd door achterblijvers of individuen die zich niet conformeren aan ketenafspraken.

PLATFORM
MELKGEITENHOUDERIJ

Vertrouwd: onze ambities (1/2)

De geitenketen staat bekend om openheid en transparantie

- Iedereen in de geitenketen draagt op zijn bedrijf bij aan de zichtbaarheid van de sector door communicatie met de omgeving. De geitenhouder wordt hier vanaf 2019 door middel van een puntensysteem in DGZK op beoordeeld.
- Het Platform Melkgeitenhouderij investeert in communicatie materialen voor verschillende doelgroepen en heeft in 2019 een set beschikbaar voor scholen en excursies.

De geitenketen werkt vanuit een gedeelde gedragscode

- In de geitenketen spreken ondernemers en ketenpartners elkaar direct aan op hun verantwoordelijkheden.
- Achterblijvers worden door inzamelaars/verwerkers en andere sectorpartijen geholpen om weer aan te sluiten.
- Integriteit is essentieel, bij frauduleus handelen worden maatregelen getroffen.
- Bij bewust of blijvend niet voldoen aan de eisen, is er voor deze ondernemers geen plek in de keten.

PLATFORM
MELKGEITENHOUDERIJ

Vertrouwd: onze ambities (2/2)

De geitenketen borgt kwaliteit en gezondheid voor mens en dier

- Kwaliteit van product
  - Product blijft geborgd via KwaliGeit. Daarbij is aanscherping van KwaliGeit en certificering van verwerkers een continue proces.
- Gezondheid van de mens
  - Vanaf 2020 bestaat voor bestrijding van nieuwe zoönosen een bestrijdingsplan en monitoringssysteem.
  - Uiterlijk in 2030 is de keten aantoonbaar vrij van bekende/mogelijke zoönosen (Q-koorts, CL, para TBC, chlamydia, listeriose, salmonella).
- Gezondheid en welzijn van het dier
  - Voortdurende verbetering van diergezondheid en optimalisatie levensduur melkgeiten.
  - Vanaf 2018 maakt de sector aantoonbaar dat de doelen van het plan van aanpak welzijn geitenbokjes worden gerealiseerd.
  - De sector neemt zijn verantwoordelijkheid om te zorgen voor een goede hokbezetting.
  - In 2020 is er een plan met afrekenbare jaardoelstellingen voor het terugdringen van het uitvalpercentage voor alle dieren.
- I&R systeem
  - In 2020 is het I&R systeem 100% in orde. Ieder dier wordt binnen een week na geboorte genummerd en geregistreerd.

PLATFORM MELKGEITENHOUDERIJ

We werken verantwoord

De geitenketen onderneemt met een open oog en oor voor de omgeving. Ze gaat verantwoord om met dier en milieu en draagt haar steentje bij aan realisatie van klimaatdoelen. Dierenwelzijn en circulair ondernemen zijn het uitgangspunt.

Geiten worden gehouden in een omvang en op een plek die past.

PLATFORM
MELKGEITENHOUDERIJ

Verantwoord: onze ambities (1/2)

De geitenketen draagt bij aan realisatie van klimaatdoelen

- Vanaf 2019 draagt iedere geitenhouder, in toenemende mate, meetbaar bij aan realisatie van de klimaatdoelstellingen.
- De geitenketen werkt aantoonbaar aan reductie van energieverbruik en is in 2030 energie neutraal. De keten werkt aan het opwekken van duurzame energie.

Geiten worden gevoerd met verantwoord voer

- Ruw voer (mais en gras) is voor Nederlandse geitenhouders voor 100% afkomstig uit eigen streek.
- De geitenketen kiest voor afbouw van gebruik GMO-voer en speelt daarmee in op de marktvraag naar GMO-vrije producten.

De geitenketen werkt in een circulaire economie

- In 2030 sluit de geitenketen regionale kringlopen op het gebied van voer en mest optimaal.
- De geitenhouderij ondersteunt de reductie van voedselverspilling en zet maximaal in op het gebruik van reststromen uit de voedselindustrie.
- Mest is voor de geitenhouderij, in toenemende mate, een waardevol nevenproduct.
  - Het Platform Melkgeitenhouderij maakt middelen vrij voor een onderzoek naar de toegevoegde waarde van geitenmest op de bodemgezondheid.

PLATFORM
MELKGEITENHOUDERIJ

Verantwoord: onze ambities (2/2)

De geitenketen werkt vanuit zorg voor de omgeving

- De geitenhouderij werkt aan reductie van ammoniak en fijnstof, waarbij een ontwikkeling naar dichte stallen niet gewenst is. Dichte stallen mogen nooit ten koste gaan van transparantie.
- Het Platform Melkgeitenhouderij maakt middelen vrij voor onderzoek naar:
  - Reductie van ammoniak en fijnstof in relatie tot volksgezondheid.
  - Geïntegreerde (stal)systemen met aandacht voor transparanties, dierenwelzijn, dier- en volksgezondheid, ammoniak en fijnstof emissies.
  - Afhankelijk van de uitkomst worden samen met overheid beheersingsmaatregelen geformuleerd en geëffectueerd.
- De geitenketen sluit zich aan bij de LTO visie omtrent het voorkomen van stalbranden.

Geitenbedrijven passen in hun omgeving

- Geiten worden gehouden op een locatie die verantwoord is en in een omvang die past.
  - Voor de zomer van 2018 ontwikkelt het Platform Melkgeitenhouderij zelf de kaders die hierbij horen.
- In 2022 doet ieder bedrijf aan landschappelijke inpassing.
- Geiten zullen ook in de toekomst gehouden worden op stro.

PLATFORM
MELKGEITENHOUDERIJ

We werken aan Toegevoegde Waarde

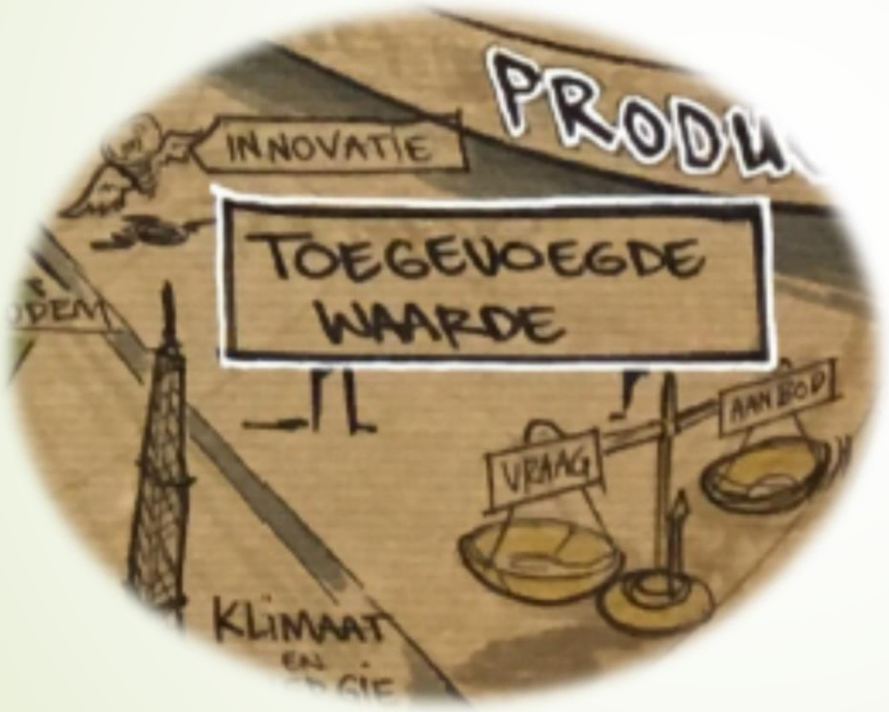

De geitenketen is gericht op toegevoegde waarde. Producten zijn onderscheidend in de markt en moeten blijvend meerwaarde hebben t.o.v. andere zuivelproducten en buitenlandse geitenzuivel.

Een voortdurende focus op toegevoegde waarde is daarbij van belang. Voor het economisch rendement van de bedrijven, en om op het bedrijf en in de keten te kunnen blijven investeren in kennis en innovatie op het gebied van houderij en producten.

Een goede balans tussen vraag en aanbod is daarbij cruciaal. De geitenketen reguleert op die basis haar eigen groei.

PLATFORM
MELKGEITENHOUDERIJ

Toegevoegde waarde: onze ambities

De geitenketen investeert in innovatie

- Het Platform Melkgeitenhouderij zorgt voor budget voor innovatie, professionalisering en communicatie over de geitenketen.
- Het Platform Melkgeitenhouderij ontwikkelt voor 2018-2022 een innovatie-programma dat aansluit bij de visie en de markt.

De keten reguleert haar eigen omvang

- Voor de zomer van 2018 besluit het Platform Melkgeitenhouderij welk systeem hiervoor geschikt is. Denk hierbij o.a. aan dierrechten, hokbezetting, AB-quotum en/of een rem op nieuwvestiging.

De geitenketen is vraag gestuurd

- In 2020 heeft de geitenketen een systeem voor beheerste groei. Vraag en aanbod zijn in balans.
- De keten streeft naar een melkprijs die de keten in staat stelt te investeren in vooruitgang.
- De geitenketen is een niche markt en continue op zoek naar toegevoegde waarde op haar producten: zuivel, vlees en mest.
- In 2030 is Nederland net zo vertrouwd met geitenvlees als met geitenzuivel.

PLATFORM
MELKGEITENHOUDERIJ

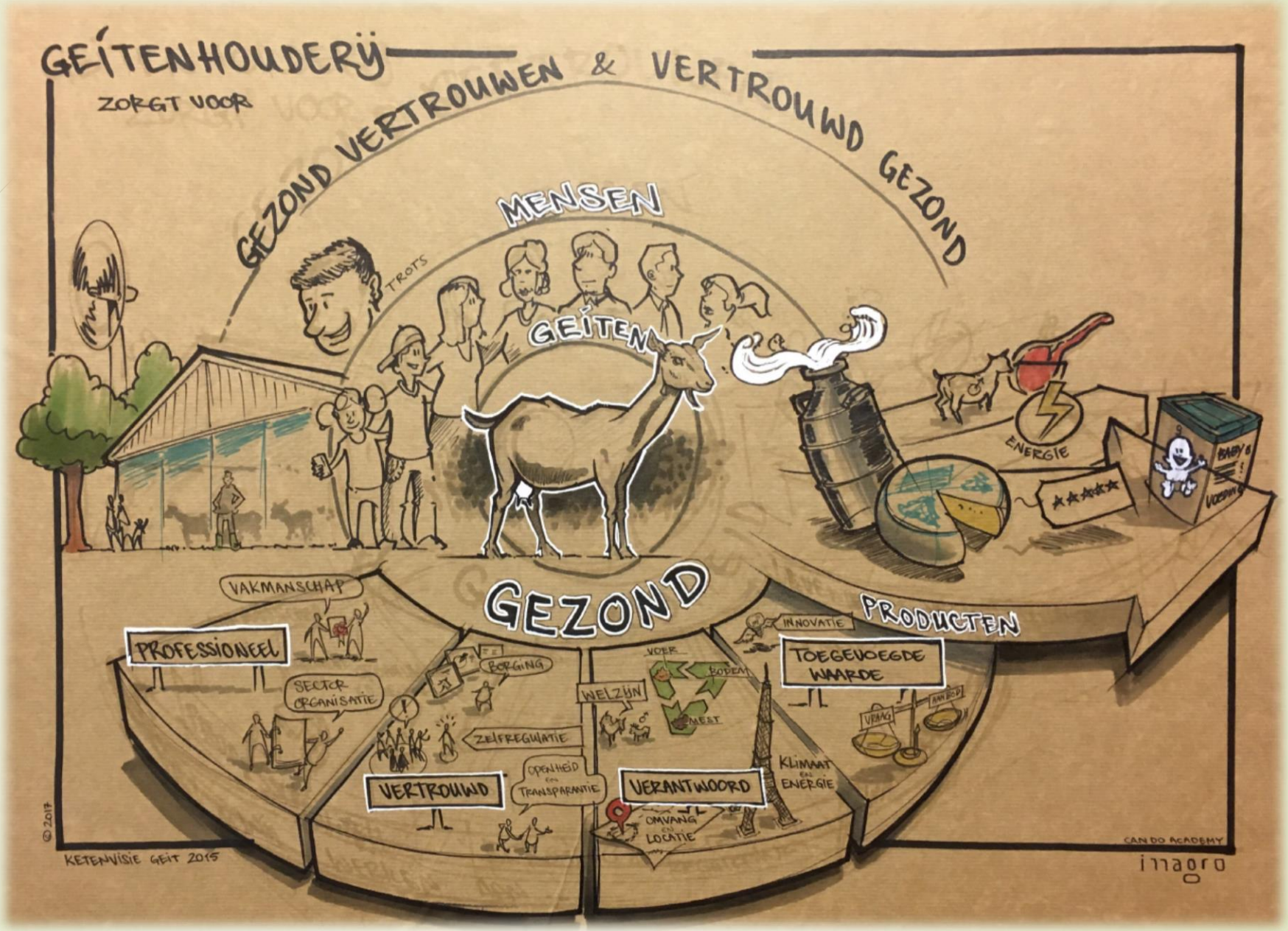

PLATFORM
MELKGEITENHOUDERIJ

Actiepunten platform (1/2)

Deze visie is opgesteld voor het Platform Melkgeitenhouderij. Realisatie van de visie vraagt om gericht beleid en actie. Dit is de verantwoordelijkheid van het platform. De volgende acties zijn daarvoor noodzakelijk.

- Voor de zomer van 2018 ontwikkelt het Platform Melkgeitenhouderij zelf de kaders die horen bij het houden van geiten op een locatie die verantwoord is en in een omvang die past.
- Het Platform Melkgeitenhouderij ontwikkelt voor 2018-2022 een innovatieprogramma dat aansluit bij de visie en de markt.
- Voor de zomer van 2018 besluit het Platform Melkgeitenhouderij welk systeem geschikt is voor regulering van sector omvang.
- Proactief beleid ontwikkelen op het gebied van o.a.: communicatie/woordvoering, kennis en innovatie inzake product en systemen, gezondheids- en dierziektenbestrijdingsprogramma's
- Professionele cursus ontwikkelen voor geitenhouders en periferie
- Certificaat professionele geitenhouderij ontwikkelen
- Gedragscode ontwikkelen
- Investeren in communicatie materialen voor verschillende doelgroepen

PLATFORM
MELKGEITENHOUDERIJ

Actiepunten platform (2/2)

- Het Platform Melkgeitenhouderij maakt middelen vrij voor onderzoek naar:
  - Reductie van ammoniak en fijnstof in relatie tot volksgezondheid.
  - Geïntegreerde (stal)systemen met aandacht voor transparanties, dierenwelzijn, dier- en volksgezondheid, ammoniak en fijnstof emissies.
  - Afhankelijk van de uitkomst worden samen met overheid beheersingsmaatregelen geformuleerd en geëffectueerd.
- Ontwikkelen van bestrijdingsplan en monitoringssysteem zoönosen.
- Plan opstellen met afrekenbare jaardoelstellingen voor het terugdringen van het uitvalpercentage voor alle dieren.
- Middelen vrijmaken voor onderzoek naar de toegevoegde waarde van geitenmest op de bodemgezondheid.

PLATFORM
MELKGEITENHOUDERIJ

Colofon

Deze ketenvisie melkgeitenhouderij is opgesteld in opdracht van het Platform Melkgeitenhouderij. De visiegroep die hier samen invulling aan heeft gegeven bestond uit geitenhouders en vertegenwoordigers van verschillende zuivelketens.

De visie is aangeboden aan het Platform Melkgeitenhouderij. Zij zal strategie en beleidsvorming invulling geven op basis van koers van deze visie.

Bunschoten, 20 dec 2017

De visie groep bestond uit: Klaas Sjoerd Meekma, Arien Pijlman, Frans Elshoff, Toine van Hees Linette Pellis (hyproca), Paula Kasius (Amalthea), Cees Versteijnen (Amalthea)

Het visietraject is begeleid door Hendrik Hoeksema, Froukje Kooter (beide ZLTO) en Onno van Eijk (Imagro).

PLATFORM
MELKGEITENHOUDERIJ

PLATFORM
MELKGEITENHOUDERIJ